

Land van Verwondering – Een creatieve geloofsplek voor jong én oud

Ontdek 'Land van Verwondering': een creatieve plek waar kinderen, tieners en volwassenen spelenderwijs in aanraking komen met geloof en verhalen. Hier mogen ze zelf vragen stellen, ontdekken en verwonderen, zonder goed of fout. Een uitnodiging voor de kerk om open en gastvrij te zijn voor de hele omgeving.

Waar kinderen binnenkomen...

Het is maandagmiddag. Na schooltijd druppelen langzaam kinderen de zaal van 'Land van Verwondering' binnen. Ze worden gastvrij ontvangen door Annelies, één van de begeleiders. Het wordt gezellig. De kinderen vertellen over hun schooldag, terwijl ze limonade drinken.

Dan staat Liesbeth op en loopt naar de kring met kussens in het midden van de zaal. Even later zitten alle kinderen om haar heen. Liesbeth legt een blauw kleed, een boot en een vis neer. Het zijn materialen, waarmee de vorige keer het verhaal over Jona is verteld. De kinderen herkennen het en beginnen spontaan het verhaal te vertellen, terwijl Liesbeth luistert.

Dan pakt ze drie andere houten voorwerpen, een hart, een kruis en een anker. Symbolen van geloof, hoop en liefde. Ook deze symbolen zijn inmiddels bij de kinderen bekend. 'Ik vraag me af,' vraagt Liesbeth, 'waar zou één van deze symbolen passen in het verhaal van Jona?'

Esmee, negen jaar, pakt het symbool van hoop: een klein houten anker. Eerst houdt ze het bij het schip, zoals iedereen verwacht. Dan legt ze het naast de grote vis, die Jona opslokt.

'Een anker past natuurlijk bij een boot,' zegt ze, 'maar 'hoop' kan ook bij Jona in de vis. Hij hoopte misschien wel dat hij een tweede kans kreeg. En God wist dat natuurlijk. Daarom spuugde die vis Jona uit.'

Jona zelf hoopte, dat God de stad op de kop zou zetten... hij was nieuwsgierig...

Liesbeth vraagt: 'Waar past het anker van de hoop nog meer in dit verhaal?' Jayden wijst naar de stad Ninevé: 'Daar hoopten de mensen dat ze goed zouden worden, toch? De koning zei tegen iedereen dat ze goede dingen moesten doen.' Esmee denkt even na en zegt: 'Maar Jona zelf hoopte, dat God de stad op de kop zou zetten. Hij was natuurlijk nieuwsgierig hoe God dat zou doen.'

Liesbeth laat de woorden van de kinderen staan en verdiept niet, behalve door af en toe een vraag te stellen om de gedachten verder te verkennen. Zo ontstaat een open gesprek waarin kinderen zelf betekenis ontdekken.

Na het gesprek is er tijd om creatief aan de slag te gaan. Er is klei, constructiemateriaal zoals Lego, verf en knutselmateriaal. Jayden bouwt Ninevé van Lego, Esmee verft een anker, andere kinderen spelen met het vertelmateriaal. Iedereen kiest een eigen manier van verwerking.

Het is precies dát wat 'Land van Verwondering' wil zijn: een plek waar verhalen, symbolen, vragen, verwondering en geloof door elkaar heen bewegen. En waar kinderen zelf mogen ontdekken, spelen en nadenken.

Twee pijlers

Land van Verwondering rust op twee stevige pijlers: Godly Play en Kindertheologiseren. Land van Verwondering combineert deze twee didactieken.

In het begin van deze eeuw waren godsdienstpedagogen op zoek naar een manier waarop er met kinderen gesproken kon worden over geloof, zonder daarbij nadrukkelijk geloofsoverdracht toe te passen. Kinderen mochten hun eigen weg zoeken, de volwassenen waren daarbij aanwezig als begeleiders, die de rijkdom van Bijbelse verhalen en traditie aanreikten.

In Amerika ontwikkelde de godsdienstpedagoog Jerome Berryman, Godly Play. Hij werd daarbij geïnspireerd door het gedachtengoed van Maria Montessori. Met behulp van natuurlijke materialen als houten poppetjes en lapjes vilt werden verhalen niet alleen verteld, de kinderen zagen het verhaal ook voor zich. Ze stapten daardoor zelf het verhaal binnen.

In Duitsland ontwikkelde de godsdienstpedagogiek een manier van geloofsgesprekken met kinderen, waarbij kinderen in een rijke leeromgeving hun vragen mochten stellen en zelf op onderzoek uit konden gaan om antwoorden te vinden. Bij het kindertheologiseren uiten kinderen hun vragen, verwerken hun gedachten op creatieve wijze.

Kinderen zagen het verhaal voor zich, ze stapten zelf het verhaal binnen

Land van Verwondering combineert deze twee didactieken. Alle materialen van Godly Play kunnen ook nu gebruikt worden. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van symbolen, kunst of andere creatieve werkvormen. Binnen Land van Verwondering wordt dat 'aanschouwelijk theologiseren' genoemd. Er is geen goed of fout. Kinderen brengen hun gedachten onder woorden.

De begeleider improviseert, maar niet zomaar. Vanuit een zorgvuldige voorbereiding wordt soms nét voldoende extra informatie aangereikt om het gesprek meer diepgang te geven, zonder de verwondering van kinderen weg te nemen.

Zo versterken beide werkwijzen elkaar. De verhalen openen ruimte, de gesprekken verdiepen die ruimte. Het resultaat is een warme, veilige en creatieve setting, waarin geloofservaring en verbeelding samenkomen.

Van initiatief tot dorpsbreed project

Het project begon met de droom van Liesbeth Winters, kinderpastor, die kinderen wilde laten spelen, ontdekken en nadenken over geloof. Na haar training in Godly Play en jarenlange ervaring in Kindertheologiseren ontstond de visie voor een eigen creatieve vertelplek: 'Land van Verwondering'.

Die visie bleef niet lang alleen haar droom. Al snel groeide het uit tot een project dat door de hele gemeente werd gedragen. Gemeenteleden meldden zich aan om mee te helpen met het maken van materialen. Godly Play-materialen en materialen die door Liesbeth waren bedacht en ontworpen. Ze timmerden kasten, zaagden figuren uit, naaiden stoffen onderdelen, schilderden houten onderdelen. Zo werd alles met grote zorgvuldigheid gemaakt. En wat te ingewikkeld was om zelf te maken, werd gekocht.

Telkens wanneer er nieuw materiaal klaar was, werd het aan de gemeente getoond. Dat delen van voortgang zorgde voor enthousiasme, herkenning en een sterk gevoel van eigenaarschap. Er werden acties gehouden om geld in te zamelen en er werd subsidie aangevraagd. Zo werd het niet alleen het project van één pastor, maar een project van de hele geloofsgemeenschap. Een plek waar kinderen uit het dorp welkom zijn, waar inmiddels een groep vrijwilligers draait, en waar de kerk iets waardevols kan betekenen voor de omgeving.

Generatie-overstijgend

Land van Verwondering is niet alleen voor kinderen. Dit concept werkt evengoed bij volwassenen. Vooral de combinatie van een Godly Play-verhaal met symbolen, meegenomen vanuit het Kindertheologiseren geeft een verrassende verdieping voor volwassenen.

Liesbeth nam op een avond een groep volwassenen mee in het verhaal over de laatste week van Jezus in Jeruzalem. Het avondmaal, de gevangenneming, de kruisiging en de opstanding kwamen in het verhaal naar voren. Maar toen Liesbeth na het verhaal symbolen van verschillende beelden van God naast het verhaal legde, werd er een andere laag in dit overbekende verhaal aangeboord. 'Waar, in dit verhaal, zie je iets wat je doet denken aan 'God als een rots', waarop je kunt staan? Of waar zie je iets over 'God in de rol van een vader of moeder'?' De volwassen deelnemers waren verrast. 'Zo heb ik nog nooit naar dit verhaal gekeken', vertelde iemand. 'Het komt heel dicht bij en heeft alles te maken met de beelden van God, die je bewust of onbewust met je meedraagt', noemde een ander.

Zo heb ik nog nooit naar dit verhaal gekeken, het komt heel dicht bij

Inmiddels zijn er ook bijeenkomsten voor tieners en is deze manier van theologiseren ook toegepast bij mensen met een verstandelijke beperking. Telkens wordt het format gebruikt, terwijl de begeleider rekening houdt met het specifieke van de doelgroep.

En bij speciale Land van Verwondering-kerkdiensten beleven kinderen, tieners en volwassenen de verhalen samen. Op deze manier ontstaat een generatie-overstijgende ervaring, waarin iedereen meedoet, elkaar inspireert en nieuwe inzichten ontdekt. Tijdens zo'n kerkdienst kan het gebeuren, dat een jong kind in gesprek raakt met een 60+-er over de vraag: 'Wat vind jij het mooiste stukje van dit verhaal?' Het is een plek waar geloof en verbeelding samenkomen en waar iedereen zelf betekenis kan ontdekken, ongeacht leeftijd.

Een plek waar geloof en verbeelding samenkomen, waar iedereen zelf betekenis kan ontdekken

Zelf starten met Land van Verwondering?

Iedere gemeente, van orthodox tot vrijzinnig, kan zelf ook een Land van Verwondering starten. De basis zijn de Bijbelverhalen met enkele symbolen. De gemeente kan op verschillende manieren een eigen Land van Verwondering opzetten. Belangrijk is een goed doordacht

plan en betrokken vrijwilligers. Het boek 'Land van Verwondering', dat Liesbeth schreef, biedt daarbij ondersteuning.

Enkele stappen:

1. *Verkennen van de mogelijkheden*: Bepaal voor welke doelgroep je wilt beginnen (bijvoorbeeld kinderen, jongeren of generatie-overstijgende groepen).
2. *Inspiratie en training*: Volg een introductietraining Land van Verwondering om vertrouwd te raken met Godly Play en Kindertheologiseren. In 2026 is via Kerk & Wereld subsidie en ondersteuning beschikbaar, waardoor de training voor veel gemeentes goedkoper wordt.
3. *Ruimte en materialen*: Richt een uitnodigende ruimte in. Eenvoudige materialen, houten figuren en symbolen zijn vaak al voldoende om te starten.
4. *Vrijwilligers betrekken*: Betrek gemeenteleden bij het begeleiden van bijeenkomsten en het uitvoeren van materialen. Zo groeit het draagvlak binnen de gemeenschap.
5. *Proefbijeenkomsten*: Begin klein, observeer, pas aan waar nodig en bouw geleidelijk uit.
6. *Verbinding met de gemeente*: Laat regelmatig zien wat er gebeurt in kerkdiensten of via het kerkblad. Zo groeit het project van een initiatief van enkelen uit tot een breed gedragen plek.

En is er al een Godly Play-vertelplek aanwezig binnen de gemeente, dan kan Land van Verwondering daar naadloos bij aansluiten om zo deze plek te verrijken.

Tot slot

Aan het begin zagen we een maandagmiddag in Land van Verwondering: kinderen druppelen binnen, verhalen over school, limonade, een kring vol nieuwsgierigheid. Sommigen horen bij de kerk, velen niet en toch voelen ze zich welkom. Dat is de kracht van Land van Verwondering: het opent een deur naar de omgeving. Het biedt een plek waar kinderen, tieners en volwassenen welkom zijn om te ontdekken, te spelen en te verwonderen, zonder iets opgelegd te krijgen.

Verwondering groeit vaak sneller dan verwacht, wanneer er ruimte is om binnen te komen. Want uiteindelijk begint het met dat ene simpele moment: een kind dat de deur opendoet, een begeleider die zegt 'Wat fijn dat je er bent' en een verhaal dat tot leven komt.

Land van Verwondering kan zo een geschenk zijn voor de hele omgeving. Een plek waar geloof, spel en ontmoeting samenkomen, en waar iedereen mag ontdekken wat verwondering kan doen.

[Liesbeth Winters-Jonas](#) heeft naast een onderwijsachtergrond ook theologie gestudeerd. Na haar studie specialiseerde ze zich in Kind & Zingeving.